

32012D0490

L 231/16

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

28.8.2012.

ODLUKA KOMISIJE

od 24. kolovoza 2012.

o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina

(Tekst značajan za EGP)

(2012/490/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 23. stavak 2.,

budući da:

- (1) Uredba (EZ) br. 715/2009 postavlja nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa transportnim sustavima prirodnog plina kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plinom. S obzirom na to da je udvostručavanje transportnih sustava plina u većini slučajeva neekonomično i neučinkovito, tržišno natjecanje na tržištima prirodnog plina potiče se pristupom trećih strana otvarajući infrastrukturu svim opskrbljivačima na transparentan i nediskriminirajući način. Učestala pojava ugovornog zagušenja pri čemu korisnici mreže ne mogu dobiti pristup transportnim sustavima plina unatoč fizičkoj raspoloživosti kapaciteta čini prepreku na putu prema dovršenju unutarnjeg energetskeg tržišta.
- (2) Praksa je pokazala da unatoč primjeni određenih načela upravljanja zagušenjem kao što je ponuda prekidivih kapaciteta, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina ⁽²⁾ i Uredbom (EZ) br. 715/2009, ugovorno zagušenje u mrežama za transport plina Unije ostaje prepreka razvoju dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta plinom. Stoga je nužno izmijeniti smjernice o primjeni postupaka upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja. U skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 predložene smjernice trebale bi odražavati razlike između nacionalnih plinskih sustava uz mogućnost postavljanja minimalnih zahtjeva koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži s obzirom na postupke upravljanja zagušenjem.
- (3) Postupci upravljanja zagušenjem trebali bi se primjenjivati u slučaju ugovornog zagušenja i usmjereni su ka

rješavanju tih slučajeva dovodeći neiskorišteni kapacitet natrag na tržište kako bi se preraspodijelio tijekom redovitih postupaka raspodjele.

- (4) Kada je točka međupovezivanja učestalo podložna pojavi fizičkog zagušenja, postupci upravljanja zagušenjem često nisu od koristi. U tom slučaju rješenje treba preispitati sa stajališta planiranja mreže i investicija.
- (5) U skladu s Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ Agencija za suradnju energetske regulatora („Agencija”) trebala bi pratiti i analizirati provedbu tih smjernica. Operatori transportnih sustava trebaju objavljivati informacije nužne za utvrđivanje pojave ugovornog zagušenja u praktičnom obliku.
- (6) U skladu s člankom 24. Uredbe (EZ) br. 715/2009 nacionalna regulatorna tijela osiguravaju postupanje po tim smjernicama.
- (7) Kako bi se osigurala najučinkovitija primjena postupaka upravljanja zagušenjem u svim točkama međupovezivanja i s ciljem postizanja najvećih raspoloživih kapaciteta u svim susjednim ulazno-izlaznim sustavima, od velike je važnosti uska međusobna suradnja nacionalnih regulatornih tijela i operatora transportnih sustava iz različitih država članica i unutar država članica. Posebno bi nacionalna regulatorna tijela i operatori transportnih sustava trebali poštovati najbolje prakse i nastojati uskladiti postupke za provedbu tih smjernica. U skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 713/2009 Agencija i nacionalna regulatorna tijela trebali bi osiguravati provedbu najučinkovitijih postupaka upravljanja zagušenjem na primjenjivim ulaznim i izlaznim točkama na području Unije.
- (8) S obzirom da operatori transportnih sustava posjeduju detaljne informacije o fizičkom korištenju sustava i mogu najbolje procijeniti buduće protoke, primjereno je da oni određuju količinu dodatnog kapaciteta koji će se staviti na raspolaganje pored izračunatog tehničkog kapaciteta. Ponudom stalnijeg kapaciteta od onog tehnički raspoloživog, a uzimajući u obzir scenarije protoka i ugovorne kapacitete, operatori transportnih sustava

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

⁽²⁾ SL L 289, 3.11.2005., str. 1.

⁽³⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

poduzimaju rizik koji treba u skladu s time nagraditi. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, takav bi dodatni kapacitet trebalo međutim raspodijeliti samo ako je sav ostali kapacitet, uključujući kapacitet proizišao iz primjene ostalih postupaka upravljanja zagušenjem, raspodijeljen. Operatori transportnih sustava trebali bi usko surađivati radi određivanja tehničkog kapaciteta. S ciljem rješavanja potencijalne situacije fizičkog zagušenja operatori transportnih sustava trebali bi primijeniti najisplativiju mjeru, uključujući bilo ponovni otkup kapaciteta ili primjenu ostalih tehničkih ili komercijalnih mjera.

- (9) Uredbu (EZ) br. 715/2009 trebalo bi stoga izmijeniti na odgovarajući način.
- (10) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem odbora osnovanog člankom 51. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. kolovoza 2012.

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

PRILOG

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Točka 2.2. zamjenjuje se sljedećim:

„2.2. Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja

2.2.1. Opće odredbe

1. Odredbe iz točke 2.2. primjenjuju se na točke međupovezivanja između susjednih ulazno-izlaznih sustava, bez obzira na to jesu li fizičke ili virtualne, između dvije ili više država članica ili unutar iste države članice ako točke podliježu postupcima rezervacije od strane korisnika. Mogu se također primijeniti na ulazne točke od trećih zemalja i izlazne točke prema trećim zemljama, podložno odluci nadležnog nacionalnog regulatornog tijela. Izlazne točke prema krajnjim potrošačima i distribucijskim mrežama, ulazne točke od terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) i proizvodnih objekata te ulazno-izlazne točke od skladišnih objekata i prema njima ne podliježu odredbama iz točke 2.2.
2. Na temelju podataka koje objavljuju operatori transportnih sustava sukladno odjeljku 3. ovog Priloga i koje, prema potrebi, potvrđuju nacionalna regulatorna tijela, Agencija objavljuje svake godine do 1. ožujka, počevši s 2014. godinom, izvješće o praćenju zagušenja u točkama međupovezivanja s obzirom na proizvode stalnog kapaciteta prodane u prethodnoj godini, uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, trgovanje kapacitetom na sekundarnom tržištu i primjenu prekidivog kapaciteta.
3. Svaki dodatni kapacitet raspoloživ putem primjene jednog od postupaka upravljanja zagušenjem kako je predviđeno točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. nudi odgovarajući operator (nude odgovarajući operatori) transportnog sustava u redovitom postupku raspodjele.
4. Mjere predviđene točkama 2.2.2., 2.2.4. i 2.2.5. provode se od 1. listopada 2013. Točka 2.2.3. podtočke 1. do 5. primjenjuju se od 1. srpnja 2016.

2.2.2. Povećanje kapaciteta putem programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa

1. Operatori transportnih sustava predlažu i, nakon odobrenja nacionalnog regulatornog tijela, provode program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temeljenog na poticaju s ciljem ponude dodatnog kapaciteta na stalnoj osnovi. Prije provedbe nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica i uzima u obzir mišljenja nacionalnih regulatornih tijela. Dodatni kapacitet definira se kao stalan kapacitet ponuđen pored tehničkog kapaciteta u točki međupovezivanja izračunan na temelju članka 16. stavka 1. ove Uredbe.
2. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa pruža operatorima transportnih sustava poticaj da stave na raspolaganje dodatni kapacitet, uzimajući u obzir tehničke uvjete, poput kalorične vrijednosti, temperature i očekivane potrošnje, odgovarajućeg ulazno-izlaznog sustava i kapacitete u susjednim mrežama. Operatori transportnih sustava primjenjuju dinamičan pristup s obzirom na ponovni izračun tehničkog ili dodatnog kapaciteta ulazno-izlaznog sustava.
3. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temelji se na režimu poticaja koji odražava rizike operatora transportnih sustava prilikom nuđenja dodatnog kapaciteta. Program je strukturiran tako da se prihodi od prodaje dodatnog kapaciteta i troškovi koji proizlaze iz programa ponovnog otkupa ili mjera sukladno podtočki 6. dijele između operatora transportnih sustava i korisnika mreže. Nacionalna regulatorna tijela odlučuju o raspodjeli prihoda i troškova između operatora transportnog sustava i korisnika mreže.
4. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, za tehnički kapacitet, osobito predani kapacitet, kao i, prema potrebi, kapacitet koji proizlazi iz primjene mehanizama „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed i dugoročni kapacitet, smatra se da je raspodijeljen prije nekog dodatnog kapaciteta.
5. Pri utvrđivanju dodatnog kapaciteta, operator transportnog sustava uzima u obzir statističke scenarije za vjerojatnu količinu fizički neiskorištenog kapaciteta u bilo kojem trenutku u točkama međupovezivanja. Također uzima u obzir profil rizika za ponudu dodatnog kapaciteta koji ne dovodi do obveze prekomjernog ponovnog otkupa. Programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa također se procjenjuje vjerojatnost i troškovi ponovnog otkupa kapaciteta na tržištu što se odražava u količini dodatnog kapaciteta koji se stavlja na raspolaganje.
6. Kada je to potrebno radi održanja integriteta sustava, operatori transportnih sustava primjenjuju postupak ponovnog otkupa na tržišnoj osnovi prema kojem korisnici mreže mogu nuditi kapacitet. Korisnici mreže obavješćuju se o primjenjivom postupku ponovnog otkupa. Primjena postupka ponovnog otkupa ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
7. Prije primjene postupka ponovnog otkupa, operatori transportnih sustava provjeravaju može li se alternativnim tehničkim i komercijalnim mjerama održavati integritet sustava na isplativiji način.

8. Prilikom predlaganja programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, operator transportnog sustava dostavlja nacionalnom regulatornom tijelu sve relevantne podatke, procjene i modele kako bi ono ocijenilo program. Operator transportnog sustava redovito izvješćuje nacionalno regulatorno tijelo o funkcioniranju programa i dostavlja na zahtjev nacionalnog regulatornog tijela sve potrebne podatke. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti od operatora transportnog sustava preispitivanje programa.

2.2.3. *Mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed*

1. Nacionalna regulatorna tijela traže od operatora transportnog sustava da primijene najmanje pravila utvrđena u podtočki 3. za svakog korisnika mreže u točkama međupovezivanja s obzirom na izmjenu početne nominacije ako se, na osnovi godišnjeg izvješća Agencije o praćenju u skladu s točkom 2.2.1. podtočkom 2., pokaže da je u točkama međupovezivanja potražnja nadmašila ponudu, po cijeni rezervacije kada se koriste dražbe, tijekom postupka raspodjele kapaciteta u godini na koju se odnosi izvješće o praćenju za proizvode koji se koriste bilo u toj godini ili u jednoj od naredne dvije godine,
 - (a) za najmanje tri proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana; ili
 - (b) za najmanje dva proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od jednog tromjesečja; ili
 - (c) za najmanje jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od godine dana ili više; ili
 - (d) kada nije ponuđen niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili više.
2. Ako se, na temelju godišnjeg izvješća o praćenju, pokaže da se situacija definirana u podtočki 1. vjerojatno neće ponovno pojaviti u sljedeće tri godine, na primjer kao rezultat raspoloživosti kapaciteta zbog fizičkog širenja mreže ili prekida dugoročnih ugovora, nadležna nacionalna regulatorna tijela mogu donijeti odluku o prekidu mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed.
3. Stalna renominacija dozvoljava se do najviše 90 % i najmanje 10 % ugovornog kapaciteta od strane korisnika mreže u točki međupovezivanja. Međutim, ako nominacija prelazi 80 % ugovornog kapaciteta, polovica nenominirane količine može se renominirati prema gore. Ako nominacija ne prelazi 20 % ugovornog kapaciteta, polovica nominirane količine može se renominirati prema dolje. Primjena ove podtočke ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
4. Prvotni nositelj ugovornog kapaciteta može renominirati ograničeni dio svojeg ugovornog stalnog kapaciteta na prekidivoj osnovi.
5. Podtočka 3. ne primjenjuje se na korisnike mreže – osobe ili poduzeća i poduzeća koja kontroliraju sukladno članku 3. Uredbe (EZ) br. 139/2004 – koji drže manje od 10 % prosječnog tehničkog kapaciteta u prethodnoj godini u točki međupovezivanja.
6. U točkama međupovezivanja gdje se u skladu s podtočkom 3. primjenjuje mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed, nacionalno regulatorno tijelo obavlja procjenu odnosa s programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa sukladno točki 2.2.2., što može rezultirati odlukom nacionalnog regulatornog tijela o neprimjeni točke 2.2.2. u tim točkama međupovezivanja. Takva se odluka odmah priopćuje Agenciji i Komisiji.
7. Nacionalno regulatorno tijelo može donijeti odluku o provedbi mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed sukladno podtočki 3. u točki međupovezivanja. Prije donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica. Prilikom donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo uzima u obzir mišljenja susjednih nacionalnih regulatornih tijela.

2.2.4. *Predaja ugovornog kapaciteta*

Operatori transportnih sustava prihvaćaju svaku predaju stalnog kapaciteta koji je u točki međupovezivanja ugovorio korisnik mreže, izuzev proizvoda kapaciteta trajanja od jednog dana ili kraćeg. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio. Predani kapacitet smatra se preraspodijeljenim samo nakon što je raspoređen sav raspoloživi kapacitet. Operator transportnog sustava odmah obavješćuje korisnika mreže o svakoj preraspodjeli svojeg predanog kapaciteta. Nacionalno regulatorno tijelo odobrava posebne uvjete za predaju kapaciteta, posebno u slučajevima kada nekoliko korisnika mreže predaje svoje kapacitete.

2.2.5. Mehanizam „koristi ili izgubi” za dugoročni kapacitet

1. Nacionalna regulatorna tijela zahtijevaju od operatora transportnih sustava da djelomično ili u potpunosti povuku sustavno neiskorišteni kapacitet u točki međupovezivanja koji koristi korisnik mreže ako taj korisnik nije prodao ili ponudio pod razumnim uvjetima svoj neiskorišteni kapacitet i ako drugi korisnici mreže zahtijevaju stalan kapacitet. Ugovorni kapacitet smatra se sustavno neiskorištenim posebno ako:
 - (a) korisnik mreže koristi manje od prosječnih 80 % svojeg ugovornog kapaciteta od 1. travnja do 30. rujna i od 1. listopada do 31. ožujka na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana za što se ne može pronaći valjano opravdanje; ili
 - (b) korisnik mreže sustavno nominira blizu 100 % svojeg ugovornog kapaciteta i renominira naniže s ciljem zaobilaženja pravila utvrđenih u točki 2.2.3. podtočki 3.
2. Primjena mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed ne smatra se opravdanjem kako bi se spriječila primjena podtočke 1.
3. Posljedica povlačenja za korisnika mreže je gubitak njegovog ugovornog kapaciteta djelomično ili u potpunosti tijekom određenog razdoblja ili za preostalo važeće ugovorno razdoblje. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio.
4. Operatori transportnih sustava redovito dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima sve podatke potrebne za praćenje opsega u kojem se koriste ugovorni kapaciteti na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana ili ponavljajućih tromjesečja tijekom razdoblja od najmanje dvije godine.”

2. Točka 3.1.1. podtočka 1. mijenja se kako slijedi:

- (a) točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) u formatu koji se može preuzeti na računalo, a dogovoren je između operatora transportnih sustava i nacionalnih regulatornih tijela – na temelju mišljenja o usklađenom formatu koji daje Agencija – i koji omogućuje kvantitativne analize;”;

- (b) dodaje se sljedeća točka (h):

„(h) svi podaci dostupni su od 1. listopada 2013. na jedinstvenoj središnjoj platformi na razini cijele Unije, koju uspostavlja ENTSOG na isplativoj osnovi.”

3. U točki 3.3. podtočki 1. dodaju se sljedeće točke (h), (i), (j), (k) i (l):

- „(h) pojava neuspješnih, pravno valjanih zahtjeva za proizvode stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg, uključujući broj i količinu neuspješnih zahtjeva; i
- (i) u slučaju dražbi, gdje su i kada proizvodi stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg prodani po cijenama višima od rezervne cijene;
- (j) gdje i kada se ne nudi niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg u redovitom postupku raspodjele;
- (k) ukupan kapacitet stavljen na raspolaganje putem primjene postupaka upravljanja zagušenjem utvrđenim u točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. za svaki primijenjeni postupak upravljanja zagušenjem;
- (l) točke (h) do (k) primjenjuju se od 1. listopada 2013.”
-